

ปัจจัยทางการบริหารและปัจจัยวัฒนธรรมคุณภาพที่ส่งผลต่อความเป็นเลิศ
ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

สมุทรปราการ เขต 1

Administrative Factors and Quality Culture Factors Affecting
Excellence School of School Under Samut Prakan Primary Educational
Service Area Office 1

ทรงพร อุดรพันธ์¹ และ จันทร์คม ภูติอริยวัฒน์²

Songporn Udonphan¹ and Jantarat Phutiariyawat²

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

Educational Administration, Srinakharinwirot University

Email: ¹songporn.udonphan@g.swu.ac.th, ²jantarat@swu.ac.th

Received March 23, 2022; Revised April 22, 2022; Accepted May 30, 2022

Abstract

The purposes of this research were to study the level of administrative factors, quality culture factors and the level of excellence school under Samut Prakan Primary Educational Service Area Office 1 and to study administrative factors and quality culture factors affecting excellence school under Samut Prakan Primary Educational Service Area Office 1. The research sample were 37 school administrators and 290 teachers. The tools used for data collection was a rating scale questionnaire. The statistics used for data analysis were percentage, mean, standard deviation and multiple stepwise regression analysis. The results of the study were as follows: 1) administrative factors overall were at a high level, quality culture factors of school overall were at a high level and the overall level of excellence school under Samut Prakan Primary Educational Service Area Office 1 were at the highest level. 2) administrative factors and quality cultural factors were able to predict the excellence school under Samut Prakan Primary Educational Service Area Office 1 at 72.20% with a statistical significance at the .05 level. The administrative factors of learning process management had the most effect the excellence school, followed by administrative factors in organizational strategy, quality culture factor in teamwork and quality culture factors in motivating work performance.

Keywords: excellence school; administrative factors; quality culture factors

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับปัจจัยทางการบริหาร ปัจจัยวัฒนธรรมคุณภาพ และระดับความเป็นเลิศของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 และนำเสนอปัจจัยทางการบริหาร และปัจจัยวัฒนธรรมคุณภาพที่ส่งผลต่อความเป็นเลิศของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา 37 คน ครูและบุคลากร 290 คน รวม 327 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นตอน ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัจจัยทางการบริหารของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก, ปัจจัยวัฒนธรรมคุณภาพของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก และความเป็นเลิศของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) ปัจจัยทางการบริหารและปัจจัยวัฒนธรรมคุณภาพสามารถร่วมกันพยากรณ์ความเป็นเลิศของสถานศึกษา ได้ร้อยละ 72.20 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยปัจจัยทางการบริหารด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ส่งผลต่อความเป็นเลิศของสถานศึกษามากที่สุด รองลงมาคือ ปัจจัยทางการบริหารด้านกลยุทธ์องค์การ ปัจจัยวัฒนธรรมคุณภาพด้านการทำงานเป็นทีม และปัจจัยวัฒนธรรมคุณภาพด้านการสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ตามลำดับ

คำสำคัญ: ความเป็นเลิศของสถานศึกษา; ปัจจัยทางการบริหาร; ปัจจัยวัฒนธรรมคุณภาพ

บทนำ

จากการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 ส่งผลกระทบที่สำคัญทั้งภายในและภายนอก ในด้านเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยีที่เข้ามามีบทบาทต่อการดำรงชีวิตโดยที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ การปรับเปลี่ยนที่รวดเร็วจึงจำเป็นต้องสร้างภูมิคุ้มกันเพื่อเตรียมความพร้อมของคนในชาติให้สามารถปรับตัวรองรับจากการเปลี่ยนแปลงที่เหมาะสม กล่าวคือ ต้องยกระดับคุณภาพการศึกษาของประเทศให้เกิดความทัดเทียมกับอารยประเทศ และสามารถแข่งขันได้ในระดับนานาชาติ โดยการพัฒนาคนไทยให้มีความรู้ความสามารถในการดำรงชีวิต ดังนั้นการบริหารสถานศึกษาในปัจจุบันจึงต้องปรับเปลี่ยนวิธีการและแนวทางการบริหารจัดการ ให้ความสำคัญกับการพัฒนาความเป็นเลิศของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง จึงมีความจำเป็นที่ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา ต้องมีความรู้ ความเข้าใจ ใฝ่รู้และพัฒนาสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ โดยจัดการศึกษามุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เพื่อให้ผู้เรียนเป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข และมีศักยภาพ และมีมุ่งความเป็นเลิศทางการจัดการศึกษาเป็นสำคัญ จึงจะเกิดผลดีบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ (Runcharoen, 2007) แต่การบริหารเพื่อความเป็นเลิศจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องของตระหนักถึงความสำคัญของปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อความเป็นเลิศ อันจะนำไปสู่การปฏิบัติอย่างเด่นชัดและเป็นรูปธรรม

ความเป็นเลิศของสถานศึกษานั้น เป็นการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาให้ได้มาตรฐานตามเกณฑ์การจัดการศึกษาของระบบสากล โดยได้นำเกณฑ์การจัดการศึกษาตามรางวัลคุณภาพแห่งชาติประเทศสหรัฐอเมริกา

(MBNQA) มาเป็นแบบอย่างในการพัฒนาศักยภาพระบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นเลิศ สำหรับในประเทศไทยนั้นมีการบริหารจัดการทางการศึกษา โดยการนำเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติประเทศไทย (TQA) มาใช้ในการพัฒนาสถานศึกษา และเป็นที่น่าสังเกตว่าในปัจจุบันการศึกษาไทยได้มีความพยายามในการส่งเสริมสถานศึกษาให้ก้าวสู่ความเป็นเลิศมาโดยลำดับ ดังเช่น โครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝัน โครงการโรงเรียนดีประจำตำบล โรงเรียนต้นแบบ โรงเรียนรางวัลพระราชทาน เป็นต้น โดยโครงการดังกล่าวมุ่งให้เกิดการพัฒนาการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ มีความเป็นเลิศและเกิดความเสมอภาค ในการให้บริการทางการศึกษาที่เท่าเทียมกันและได้มาตรฐาน (Somapha, 2016) และในปัจจุบันมีสถานศึกษาจำนวนมากที่เป็นสถานศึกษาที่มีชื่อเสียงและมีคุณภาพสูง แต่ก็มีสถานศึกษาอีกจำนวนหนึ่งที่มีสภาพต่ำกว่า ซึ่งจำเป็นที่จะต้องได้รับการเร่งรัดปรับปรุงคุณภาพการศึกษาเพื่อยกระดับมาตรฐานให้เป็นที่ไว้วางใจของผู้ปกครองและมีเสถียรภาพ การบริหารเพื่อความเป็นเลิศเป็นกลไกสำคัญในการบริหารการศึกษา เพื่อให้สถานศึกษามีคุณภาพได้มาตรฐานและเป็นที่ยอมรับของสังคม ซึ่งเป็นบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาโดยตรง ในการกำหนดเป็นนโยบายและสร้างบรรยากาศในสถานศึกษาไปพร้อมๆ กัน (Somsri, 2017)

ในการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องศึกษาในด้านวัฒนธรรมองค์การของสถานศึกษา วัฒนธรรมจะทำให้เกิดความเข้าใจ และมองเห็นภาพที่ชัดเจนของสถานศึกษา โดยภาพรวมขององค์การที่ดำเนินงานประสบผลสำเร็จ ปฏิบัติงานตามแผนงานบรรลุตามเป้าหมายหรือลัทธิเหล่านั้นมีวัฒนธรรมองค์การเป็นตัวเชื่อมโยงผลสำเร็จของงาน (Posawang et al., 2019) อาจกล่าวได้ว่าวัฒนธรรมองค์การเป็นสิ่งที่ส่งผลต่อการดำเนินงานในองค์การ ซึ่งถือว่ามีผลสำคัญต่อการบริหารงานในองค์การและวัฒนธรรมองค์การเป็นค่านิยมร่วมช่วยสร้างองค์การสู่ความเป็นเลิศ ดังนั้น ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมองค์การ โดยการประเมินสภาพของวัฒนธรรมองค์การที่เป็นอยู่ และประเมินความเหมาะสมหรือคุณค่าที่มีต่อองค์การ เพื่อที่จะได้สร้างวัฒนธรรมองค์การให้เป็นไปในแนวทางที่เหมาะสม และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์การ (Charoensri, 2019) และวัฒนธรรมคุณภาพเป็นแบบแผนหรือแนวทางการปฏิบัติงานของบุคลากรที่ยึดถือปฏิบัติตามพันธกิจ เพื่อนำไปสู่การมีประสิทธิภาพและคุณภาพ เป็นพฤติกรรมในการปฏิบัติงานหรือดำเนินชีวิตของบุคลากรทุกคนทุกหน่วยในสถาบัน ไม่ว่าจะตนจะรับผิดชอบหรือปฏิบัติภารกิจใดก็ตาม ทุกคนจะต้องคำนึงถึงหรือต้องการทำให้ได้ผลงานที่ดีไว้อย่างสม่ำเสมอ (Thongluea, 2016)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ได้ดำเนินการเร่งรัดการปฏิรูปการศึกษาให้มีการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยได้มีการกำหนดทิศทางการขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา จัดระบบนิเทศ กำกับติดตาม ดูแลภารกิจหลักของโรงเรียนทั้ง 4 ด้าน มีการจัดทำการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมที่ส่งผลต่อการพัฒนาทางการศึกษาในพื้นที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในสังกัด โดยใช้เทคนิค SWOT Analysis ซึ่งเป็นการศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งในเชิงบวกและเชิงลบเพื่อให้ได้ข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดจุดพัฒนาและดำเนินการให้เป็นไปในทิศทางที่เหมาะสม นอกจากนี้สถานศึกษาในสังกัดมีความหลากหลายในด้านคุณภาพซึ่งมีความแตกต่างกันไปตามบริบท ทิศทางการพัฒนามีความหลากหลาย ขาดความเป็นเอกภาพ ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนยังไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ทางสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาสถานศึกษาเพื่อให้มีมาตรฐานเดียวกัน เป็นที่ยอมรับของผู้ปกครอง ชุมชนและสังคม อันจะส่งผลดีต่อการพัฒนาทางการศึกษาของประเทศ จึงได้มีการจัดทำแผนบูรณาการด้านการศึกษา (โรงเรียนคุณภาพ) ระยะ 5 ปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2565-2569 เพื่อยกระดับการศึกษาและมีจุดประสงค์เพื่อสร้างการพัฒนา โดยการบริหารจัดการสถานศึกษาในสังกัดให้สามารถ

จัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพและเกิดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ เพื่อการกระจายคุณภาพการจัดการศึกษา โดยการกำหนดแนวทางการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามนโยบายสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ พัฒนาคุณภาพสถานศึกษาในสังกัดให้มีคุณภาพทัดเทียมกับสถานศึกษาต่าง ๆ ในจังหวัด โดยยึดคุณภาพผู้เรียนและประสิทธิภาพในการบริหารจัดการเป็นสำคัญ เป็นการพัฒนาและยกระดับคุณภาพให้สูงขึ้นอย่างรอบด้าน ให้เป็นที่ยอมรับของชุมชนและสังคม

บทความวิจัยนี้นำเสนอระดับปัจจัยทางการบริหาร ปัจจัยวัฒนธรรมคุณภาพและระดับความเป็นเลิศของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 และปัจจัยทางการบริหารและปัจจัยวัฒนธรรมคุณภาพที่ส่งผลต่อความเป็นเลิศของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้สามารถเป็นแนวทางในการวางแผนการดำเนินงานเพื่อพัฒนาลักษณะองค์กร ลักษณะสภาพแวดล้อม ลักษณะบุคคล ลักษณะนโยบายการบริหารและการปฏิบัติของสถานศึกษาเพื่อยกระดับสู่ความเป็นเลิศ และจะเป็นองค์ความรู้ที่สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการวิจัยเกี่ยวกับความเป็นเลิศของสถานศึกษาหรือการศึกษาปัจจัยด้านต่าง ๆ ในอนาคตได้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยทางการบริหาร ปัจจัยวัฒนธรรมคุณภาพ และระดับความเป็นเลิศของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1
2. เพื่อศึกษาปัจจัยทางการบริหารและปัจจัยวัฒนธรรมคุณภาพที่ส่งผลต่อความเป็นเลิศของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา ศึกษาความเป็นเลิศของสถานศึกษา ประกอบด้วย 1) คุณภาพการนำ 2) คุณภาพการเรียนการสอน 3) คุณภาพผู้เรียน และ 4) คุณภาพครูและบุคลากรในสถานศึกษา, ปัจจัยทางการบริหาร ประกอบด้วย 6 ด้าน คือ 1) ภาวะผู้นำทางวิชาการ 2) กลยุทธ์องค์การ 3) การจัดการกระบวนการ 4) การจัดกระบวนการเรียนรู้ 5) โครงสร้างการบริหารสถานศึกษา และ 6) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง และปัจจัยวัฒนธรรมคุณภาพ ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ 1) การพัฒนาบุคลากร 2) การทำงานเป็นทีม และ 3) การสร้างแรงจูงใจในการทำงาน

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 103 คน ครูและบุคลากร จำนวน 1,966 คน รวมทั้งสิ้น 2,069 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 37 คน ครูและบุคลากร จำนวน 290 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 327 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้ขนาดของโรงเรียนเป็นชั้น (Strata) จากนั้นสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายตามสัดส่วน (Proportion Size)

ทบทวนวรรณกรรม

องค์ประกอบความเป็นเลิศของสถานศึกษา

ผู้วิจัยศึกษาจากแนวคิดของ Sripraiwan & Siribanphithak (2013) ได้อธิบายไว้ว่า ความเป็นเลิศของสถานศึกษา หมายถึง ความเป็นเลิศในทุกภาระงานขององค์กร เป็นการบริหารงานที่มีคุณภาพสมบูรณ์ทั่วทั้งองค์กร สามารถเป็นแบบอย่างได้ และมีการพัฒนาที่ยั่งยืนด้วยระบบการปรับปรุงคุณภาพอย่างสม่ำเสมอ ในขณะที่ Lekkhongsanthia (2019) ได้อธิบายไว้ว่า ความเป็นเลิศของสถานศึกษาเป็นการพัฒนาสถานศึกษาให้ได้มีมาตรฐาน โดยการปรับระบบภายในให้มีความพร้อมที่จะพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาเพื่อเกิดการบริหารที่มุ่งเน้นคุณภาพ โดยให้มีการปรับปรุงคุณภาพทั่วองค์กร และปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ทำให้องค์กรเจริญเติบโต ทันต่อการตอบสนองการเปลี่ยนแปลงรวมทั้งสามารถดำรงคุณภาพไว้ได้อย่างยั่งยืน สำหรับองค์ประกอบความเป็นเลิศผู้วิจัยได้พิจารณาใช้ องค์ประกอบความเป็นเลิศตามกรอบแนวคิดความเป็นเลิศของโรงเรียน (School Excellence Framework) ของรัฐนิวเซาท์เวลส์ ประเทศออสเตรเลีย เนื่องจากเป็นกรอบที่นำมาใช้ในการศึกษาวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศในโรงเรียนของรัฐ ซึ่งเป็นกรอบที่ทุกโรงเรียนได้ประเมินจุดแข็งและโอกาสสำหรับการพัฒนา ช่วยให้เกิดคุณภาพของการปฏิบัติที่ครอบคลุมทางด้านการศึกษา ทั้งการเรียนรู้ การสอน และการนำ นอกจากนี้ยังช่วยให้โรงเรียนมีการวางแผนและวิธีการในการกำกับติดตาม ทำให้เกิดการพัฒนาย่างยั่งยืน โดยได้เสนอองค์ประกอบความเป็นเลิศไว้ 3 ด้าน ประกอบด้วย 1) ความเป็นเลิศด้านการเรียนรู้ (Excellence in Learning) 2) ความเป็นเลิศด้านการสอน (Excellence in Teaching) และ 3) ความเป็นเลิศด้านการนำ (Excellence in Leading) และนำมาพิจารณาร่วมกับองค์ประกอบความเป็นเลิศของสถานศึกษาจากผลงานวิจัยของ Watawattana (2019) ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ 1) คุณภาพการบริหารจัดการ 2) คุณภาพการเรียนการสอน 3) คุณภาพนักเรียน และ 4) คุณภาพครูและบุคลากรในสถานศึกษา ผู้วิจัยนำข้อมูลมาสรุปร่วมกันทำให้ได้องค์ประกอบความเป็นเลิศของสถานศึกษาในงานวิจัยครั้งนี้ 4 ด้าน คือ ด้านที่ 1 คุณภาพการนำ, ด้านที่ 2 คุณภาพการเรียนการสอน, ด้านที่ 3 คุณภาพผู้เรียน และด้านที่ 4 คุณภาพครูและบุคลากรในสถานศึกษา

ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อความเป็นเลิศของสถานศึกษา

ผู้วิจัยศึกษาจากแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยวัฒนธรรมคุณภาพ เช่น Boonkiao (2012) ได้อธิบายความหมายของปัจจัยทางการบริหารไว้ว่า หมายถึง ภาวะผู้นำ การจูงใจในการทำงาน การพัฒนาบุคลากร การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ งบประมาณ การประกันคุณภาพการศึกษา การสนับสนุนจากชุมชน และอาคารสถานที่ เป็นกระบวนการด้านการบริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน สอดคล้องกับ Pratumpong & Ariratana (2014) ให้ความหมายปัจจัยทางการบริหารไว้ว่า หมายถึง องค์ประกอบทางการบริหารที่ทำให้เกิดความเป็นโรงเรียนที่มีประสิทธิผลสูง คือ การจูงใจบรรยากาศและวัฒนธรรมองค์กร การมีภาวะผู้นำ การสร้างวิสัยทัศน์ร่วม เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร โครงสร้างการบริหาร โรงเรียนและการพัฒนาครู ทั้งนี้จากการศึกษาแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เช่น Kulhukul, Kesonpat & Ploydoungrat (2017) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความเป็นเลิศของโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเป็นเลิศของโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ประกอบด้วย 4 ปัจจัย คือ 1) โครงสร้างและการบริหารงานของโรงเรียน 2) วัฒนธรรมของโรงเรียน 3) บรรยากาศของโรงเรียน และ 4) เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ส่วน Watawattana (2019) ได้ศึกษารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อความเป็นเลิศของโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ปัจจัยทางการบริหารที่

ส่งผลต่อความเป็นเลิศของโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย 4 ปัจจัย คือ 1) ภาวะผู้นำทางวิชาการ 2) กลยุทธ์องค์การ 3) การจัดการกระบวนการ และ 4) การจัดการกระบวนการเรียนรู้ นอกจากนี้ยังมีนักวิชาการต่างประเทศได้เสนอแนวคิดไว้ดังนี้ Calman (2010) ได้สรุปเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความเป็นเลิศของโรงเรียนไว้ ดังนี้ 1) ผู้บริหารโรงเรียนมีภาวะผู้นำทางวิชาการ ที่มีประสิทธิภาพและมีความเข้มข้น 2) มีการพัฒนาและมีการคงลักษณะของการมุ่งเน้นให้ความสำคัญด้านการสอนและการเรียนรู้ 3) มีการสร้างให้เกิดบรรยากาศโรงเรียนและวัฒนธรรมโรงเรียนเชิงบวกและมีความปลอดภัย 4) มีการสร้างความคาดหวังที่สูงและมีความเหมาะสม 5) มีการใช้ข้อมูลผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนเพื่อใช้ในการเฝ้าติดตามความก้าวหน้า 6) มีกระบวนการสอนที่มีประสิทธิภาพ 7) มีการส่งเสริมให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมอย่างเหมาะสมและให้เกิดผล และ 8) มีการพัฒนาทักษะของบุคลากรในทุกตำแหน่ง จากการทบทวนแนวคิดของนักวิชาการและผลการวิจัยเกี่ยวข้องข้างต้น ผู้วิจัยใช้การบูรณาการข้อมูลเกี่ยวกับตัวแปรที่ส่งผลต่อความเป็นเลิศของสถานศึกษาจากผลการวิจัยของ Watawattana (2019), Kulhakul, Kesonpat & Ploydoungrat (2017), and Calman (2010) สามารถสรุปปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อความเป็นเลิศของสถานศึกษา ได้ 6 ด้าน คือ 1) ภาวะผู้นำทางวิชาการ 2) กลยุทธ์องค์การ 3) การจัดการกระบวนการ 4) การจัดการกระบวนการเรียนรู้ 5) โครงสร้างการบริหารสถานศึกษา และ 6) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

ปัจจัยวัฒนธรรมคุณภาพที่ส่งผลต่อความเป็นเลิศของสถานศึกษา

จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษาจากแนวคิดของ Thongluea (2016) ได้นิยามความหมายของ วัฒนธรรมคุณภาพ (Quality Culture) หมายถึง แบบแผนหรือแนวทางการปฏิบัติงานของบุคลากรที่ยึดถือปฏิบัติตามพันธกิจ เพื่อนำไปสู่การมีประสิทธิภาพและคุณภาพอย่างสูงขององค์การ เป็นพฤติกรรมในการปฏิบัติงานหรือดำเนินชีวิตของบุคลากรทุกคนทุกหน่วยในสถาบัน ไม่ว่าจะตนจะรับผิดชอบหรือปฏิบัติหรือปฏิบัติภารกิจใดก็ตาม ทุกคนจะต้องคำนึงถึงหรือต้องการทำให้ได้ผลงานที่ดีไว้อย่างสม่ำเสมอ ในขณะที่ Kaewkla (2016) ได้อธิบายไว้ว่าวัฒนธรรมคุณภาพ (Quality Culture) เป็นพฤติกรรมในการปฏิบัติงานหรือดำเนินชีวิต วิถีปฏิบัติและค่านิยมของกลุ่มคนที่องค์กรทุกคนที่มุ่งมั่นให้บรรลุเป้าหมายและบรรลุพันธกิจขององค์การ โดยมีการเขียน สร้างขึ้นและถ่ายทอด นำไปสู่การมีประสิทธิภาพและคุณภาพของการบริการ นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดและผลการวิจัยของนักวิชาการไทยและต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยวัฒนธรรมคุณภาพที่ส่งผลต่อความเป็นเลิศของสถานศึกษา เช่น Kulhakul, Kesonpat & Ploydoungrat (2017) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความเป็นเลิศของโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านวัฒนธรรมของโรงเรียนเป็นหนึ่งในปัจจัยที่ส่งผลต่อความเป็นเลิศของโรงเรียนมาตรฐานสากล นอกจากนี้ Temwong & Thawinkarn (2017) ได้ทำการวิเคราะห์และนำเสนอองค์ประกอบเชิงยืนยัน วัฒนธรรมคุณภาพของโรงเรียนรางวัลพระราชทานในจังหวัดขอนแก่น ประกอบไปด้วย 7 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) ภาวะผู้นำด้านคุณภาพ 2) การทำงานเป็นทีม 3) การมุ่งเน้นผู้รับบริการ 4) การพัฒนาวิชาชีพครู 5) การจัดการเชิงกลยุทธ์ด้านคุณภาพ 6) การมีส่วนร่วมของบุคลากร และ 7) การปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ด้าน Sedair & Kerdtip (2017) ได้ศึกษาวิจัยเพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบวัฒนธรรมคุณภาพของสถานศึกษารางวัลพระราชทาน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า องค์ประกอบวัฒนธรรมคุณภาพของสถานศึกษารางวัลพระราชทาน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มี 7 องค์ประกอบ คือ 1) การเน้นการปฏิบัติงานที่ต่อเนื่อง 2) การสื่อสารอย่างเป็นกัลยาณมิตร 3) การพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง 4) การให้ความสำคัญกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 5) ทีมคุณภาพ 6) การสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน และ 7) การมีวิสัยทัศน์ร่วม

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จาก 72 โรงเรียน จำนวน 103 คน ครูและบุคลากรของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 จำนวน 1,966 คน รวม 2,069 คน 2) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 327 คน โดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ Krejcie & Morgan (1970) ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้ขนาดของโรงเรียนเป็นชั้น (Strata) จากนั้นสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายตามสัดส่วน (Proportion Size)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เป็นแบบสอบถามเพื่อศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยทางการบริหารและปัจจัยวัฒนธรรมคุณภาพที่ส่งผลต่อความเป็นเลิศของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดย 1 เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษา แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยทางการบริหารและปัจจัยวัฒนธรรมคุณภาพของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 เป็นแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .985

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความเป็นเลิศของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 เป็นแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .957

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลในสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จากนั้นนำหนังสือจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 พร้อมกับหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จัดส่งพร้อมแบบสอบถามไปยังแต่ละสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถามที่ส่งกลับมาทั้งหมด จำนวน 327 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 และทำการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถามทั้ง 4 ตอน จากนั้นวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้สถิติแบบแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ วิเคราะห์ระดับปัจจัยทางการบริหาร ปัจจัยวัฒนธรรมคุณภาพ และความเป็นเลิศของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D), วิเคราะห์ปัจจัยทางการบริหารและปัจจัยวัฒนธรรมคุณภาพที่ส่งผลต่อความเป็นเลิศของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 จากแบบสอบถามด้วยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (multiple

regression analysis) โดยใช้วิธี stepwise เพื่อดูว่าตัวแปรพยากรณ์ตัวใดที่ส่งผลต่อความเป็นเลิศของสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญ

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ระดับปัจจัยทางการบริหาร ปัจจัยวัฒนธรรมคุณภาพ และความเป็นเลิศของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1

1.1 ผลการวิเคราะห์ระดับปัจจัยทางการบริหารของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 2 ด้าน และอยู่ในระดับมาก 4 ด้านโดยแต่ละด้านมีค่าเฉลี่ยเรียงลำดับจากมากไปน้อยดังนี้ ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.57$) ด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ ($\bar{X} = 4.54$) ด้านกลยุทธ์องค์การ ($\bar{X} = 4.42$) ด้านโครงสร้างการบริหารสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.42$) ด้านการจัดการกระบวนการ ($\bar{X} = 4.39$) และด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ($\bar{X} = 4.04$) ตามลำดับ แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงระดับปัจจัยทางการบริหารของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1

ปัจจัยทางการบริหาร	\bar{X}	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
1. ด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ	4.54	0.53	มากที่สุด
2. ด้านกลยุทธ์องค์การ	4.42	0.61	มาก
3. ด้านการจัดการกระบวนการ	4.39	0.65	มาก
4. ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้	4.57	0.53	มากที่สุด
5. ด้านโครงสร้างการบริหารสถานศึกษา	4.42	0.60	มาก
6. ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง	4.04	0.81	มาก
รวม	4.40	0.62	มาก

1.2 ผลการวิเคราะห์ระดับปัจจัยวัฒนธรรมคุณภาพ ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.43$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยแต่ละด้านมีค่าเฉลี่ยเรียงลำดับจากมากไปน้อยดังนี้ ด้านการทำงานเป็นทีม ($\bar{X} = 4.49$) ด้านการพัฒนาบุคลากร ($\bar{X} = 4.41$) และด้านการสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 4.40$) ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงระดับปัจจัยวัฒนธรรมคุณภาพของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1

ปัจจัยวัฒนธรรมคุณภาพ	\bar{X}	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
1. ด้านการพัฒนาบุคลากร	4.41	0.61	มาก
2. ด้านการทำงานเป็นทีม	4.49	0.58	มาก
3. ด้านการสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน	4.40	0.66	มาก
รวม	4.43	0.62	มาก

1.3 ผลการวิเคราะห์ระดับความเป็นเลิศของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 2 ด้าน และระดับมาก 2 ด้าน โดยแต่ละด้านมีค่าเฉลี่ยเรียงลำดับจากมากไปน้อยดังนี้ ด้านคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา ($\bar{X} = 4.58$) ด้านคุณภาพการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.56$) ด้านคุณภาพผู้เรียน ($\bar{X} = 4.49$) และด้านคุณภาพการนำ ($\bar{X} = 4.47$) ตามลำดับ แสดงดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงระดับความเป็นเลิศของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1

ความเป็นเลิศของสถานศึกษา	\bar{X}	S.D.	ระดับการดำเนินงาน
1. ด้านคุณภาพการนำ	4.47	0.59	มาก
2. ด้านคุณภาพการเรียนการสอน	4.56	0.50	มากที่สุด
3. ด้านคุณภาพผู้เรียน	4.49	0.50	มาก
4. ด้านคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา	4.58	0.49	มากที่สุด
รวม	4.52	0.52	มากที่สุด

2. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยทางการบริหารและปัจจัยวัฒนธรรมคุณภาพที่ส่งผลต่อความเป็นเลิศของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1

การวิเคราะห์ปัจจัยทางการบริหารและปัจจัยวัฒนธรรมคุณภาพที่ส่งผลต่อความเป็นเลิศของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ด้วยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นตอน (Stepwise multiple regression analysis) เพื่อหาความสามารถในการร่วมกันพยากรณ์ ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่าปัจจัยทางการบริหารและปัจจัยวัฒนธรรมคุณภาพสามารถร่วมกันพยากรณ์ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ได้ ร้อยละ 72.20 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยปัจจัยทางการบริหารด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.57$) และด้านกลยุทธ์องค์การ ($\bar{X} = 4.42$) ส่งผลต่อความเป็นเลิศของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ปัจจัยวัฒนธรรมคุณภาพด้านการทำงานเป็นทีม ($\bar{X} = 4.49$) และด้านการสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 4.40$) ส่งผลต่อความเป็นเลิศของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4 แสดงผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นตอนของปัจจัยทางการบริหารและปัจจัยวัฒนธรรมคุณภาพที่ส่งผลต่อความเป็นเลิศของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1

ตัวแปรพยากรณ์	ความเป็นเลิศของสถานศึกษา				
	B	Std.Error	Beta	t	p-value
ค่าคงที่	0.990	0.125	-	7.905*	0.000
ปัจจัยทางการบริหาร					
- ด้านกลยุทธ์องค์การ	0.174	0.040	0.231	4.313*	0.000
- ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้	0.343	0.032	0.398	10.627*	0.000
ปัจจัยวัฒนธรรมคุณภาพ					
- ด้านการทำงานเป็นทีม	0.160	0.043	0.202	3.734*	0.000
- ด้านการสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน	0.109	0.033	0.158	3.316*	0.001
R = 0.850 R ² = 0.722 Std.Error = 0.242 F = 208.903 p-value = 0.000					

อภิปรายผล

1. อภิปรายผลระดับปัจจัยทางการบริหาร ปัจจัยวัฒนธรรมคุณภาพ และระดับความเป็นเลิศของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1

ระดับปัจจัยทางการบริหารของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารมีการกำหนดทิศทางการบริหารสถานศึกษาที่มีความชัดเจน มีความคล่องตัว ครอบคลุมขอบข่ายและภารกิจต่างๆของโรงเรียน มีการกำหนดกลยุทธ์องค์การของสถานศึกษาที่มีความยืดหยุ่น สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและสถานการณ์ในปัจจุบัน ผู้บริหารแสดงออกถึงภาวะผู้นำทางวิชาการ สร้างเสริมบรรยากาศองค์การที่มุ่งความสำเร็จ ให้ความสำคัญกับการจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน มีการมอบหมายบทบาทหน้าที่ตามสายงานให้กับบุคลากรในโรงเรียนได้อย่างเหมาะสม ตลอดจนเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานของสถานศึกษา ระดมทรัพยากรต่างๆเพื่อช่วยเหลือให้สถานศึกษาสามารถบริหารงานได้อย่างคล่องตัวมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับข้อค้นพบจากงานวิจัยของนักวิชาการหลายท่าน เช่น งานวิจัยของ Phanomai & Poophaayang (2021) เรื่องปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 พบว่าระดับปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Arunkittiporn (2018) เรื่อง ปัจจัยการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด พบว่าปัจจัยการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

ระดับปัจจัยวัฒนธรรมคุณภาพของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 บุคลากรในสถานศึกษา มีทิศทางการทำงานที่ตรงกัน ปฏิบัติงานโดยยึดถือตามพันธกิจ สนับสนุนช่วยเหลือกัน ทำงานด้วยความเต็มใจ และร่วมกันทำงานจนบรรลุเป้าหมาย นำไปสู่การมีประสิทธิภาพและคุณภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาหรือหัวหน้างาน และเพื่อนร่วมงานมีการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจซึ่งกันและกันอย่างสม่ำเสมอเพื่อเป็นการเสริมสร้างให้เกิดกำลังใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรให้มีความเต็มใจ

ในการทำงาน มุ่งมั่นที่จะทำงานให้ดีที่สุด เพื่อให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพบรรลุความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ นอกจากนี้ผลการวิจัยครั้งนี้ มีความสอดคล้องกับข้อค้นพบจากงานวิจัยของนักวิชาการหลายท่าน เช่น งานวิจัยของ Sriwantasanakul & Chatrurachewin (2021) เรื่องวัฒนธรรมคุณภาพและแนวทางการส่งเสริมวัฒนธรรมคุณภาพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 พบว่าวัฒนธรรมคุณภาพในสถานศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และงานวิจัยของ Wongsean & Thawinkarn (2017) เรื่องวัฒนธรรมคุณภาพที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 พบว่า ระดับวัฒนธรรมคุณภาพของโรงเรียนมาตรฐานสากลในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

ระดับความเป็นเลิศของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากวิสัยทัศน์ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 คือ “เป็นเลิศทางวิชาการ บริหารแบบสากล พัฒนาคนให้มีคุณภาพ” และเป้าหมายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาได้ให้ความสำคัญมุ่งเน้นไปที่คุณภาพของผู้เรียนให้ได้รับการเรียนรู้ที่มีคุณภาพตามหลักสูตร มาตรฐานการศึกษาของชาติ รวมถึงครูและบุคลากรทางการศึกษามีคุณภาพตามมาตรฐานวิชาชีพ และหน่วยงานมีระบบบริหารจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาล ตอบสนองความต้องการที่หลากหลายของผู้เรียน จะเห็นได้ว่าเมื่อต้นสังกัดของสถานศึกษามีจุดมุ่งเน้น และวิสัยทัศน์ทางด้านความเป็นเลิศทางวิชาการ และคุณภาพในด้านต่าง ๆ อย่างชัดเจน ส่งผลให้ทุกสถานศึกษาในสังกัดจำเป็นต้องนำไปปฏิบัติตามเพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ร่วมกันของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา อีกทั้งการที่การบริหารสถานศึกษาเพื่อให้สถานศึกษาก้าวสู่ความเป็นเลิศได้นั้นจำเป็นต้องพัฒนาให้สถานศึกษาที่มีความโดดเด่น มีศักยภาพสามารถแข่งขันทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมได้ รวมถึงการบริหารงานที่เป็นระบบ และสิ่งสำคัญคือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ดี มีคุณภาพ ผู้เรียนทุกคนสามารถเข้าถึงได้อย่างทั่วถึง สอดคล้องกับแนวคิดของ Sripraiwan & Siribanphithak (2013) ได้อธิบายไว้ว่า ความเป็นเลิศของสถานศึกษานั้นเป็นความเป็นเลิศในทุกภาระงานขององค์การ เป็นการบริหารงานที่มีคุณภาพสมบูรณ์ทั่วทั้งองค์การ สามารถเป็นแบบอย่างได้ และมีการพัฒนาที่ยั่งยืนด้วยระบบการปรับปรุงคุณภาพอย่างสม่ำเสมอ และสอดคล้องกับข้อค้นพบของ Charoenkham (2009) เรื่อง รูปแบบความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่าสภาพความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ตามเกณฑ์ของสถาบันมาตรฐานและเทคนิโกลีแห่งชาติโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก

2. อภิปรายผลปัจจัยทางการบริหารและปัจจัยวัฒนธรรมคุณภาพที่ส่งผลต่อความเป็นเลิศของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1

ปัจจัยทางการบริหารและปัจจัยวัฒนธรรมคุณภาพสามารถร่วมกันพยากรณ์ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ได้ ร้อยละ 72.20 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยปัจจัยทางการบริหารด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ส่งผลต่อความเป็นเลิศของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มากที่สุด รองลงมาคือ ปัจจัยทางการบริหารด้านกลยุทธ์องค์การ ปัจจัยวัฒนธรรมคุณภาพด้านการทำงานเป็นทีม และปัจจัยวัฒนธรรมคุณภาพด้านการสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ตามลำดับ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าความเป็นเลิศของสถานศึกษาอันประกอบไปด้วยคุณภาพการนำ คุณภาพการเรียนการสอน คุณภาพผู้เรียน และคุณภาพครูและบุคลากรนั้น จะเกิดขึ้นได้ปัจจัยสำคัญ คือ การจัดกระบวนการเรียนรู้ซึ่งเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการ

จัดเนื้อหาสาระการเรียนการสอน ซึ่งหากสถานศึกษาภายใต้การนำของผู้อำนวยการมีกลยุทธ์ขององค์การที่ชัดเจน จะทำให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ไปสู่เป้าหมายที่คาดหวังไว้ได้ และการทำงานเป็นทีมและการสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้สถานศึกษาขับเคลื่อนการจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเสริมความรู้ ความสามารถ ทักษะ สมรรถนะและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้กับผู้เรียนได้อย่างมีคุณภาพ

ปัจจัยทางการบริหารด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ส่งผลต่อความเป็นเลิศของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยทางการบริหารด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ส่งผลต่อความเป็นเลิศของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 อาจเป็นเพราะทางการบริหารด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ เป็นกลไกหลักที่สำคัญที่สุดในการบริหารสถานศึกษาด้านการบริหารงานวิชาการที่ถือเป็นหนึ่งในหัวใจสำคัญของการบริหารสถานศึกษา การจัดกระบวนการเรียนรู้ มีความสำคัญต่อคุณภาพของผู้เรียนและสถานศึกษา ช่วยให้การจัดการเรียนรู้บรรลุสู่เป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพและดำเนินไปอย่างเป็นระบบ มีระเบียบ ไม่สับสน ทำให้องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ที่กำหนดไว้มีความสอดคล้องสัมพันธ์กันและมีความสำคัญต่อกันและกัน ซึ่งจะช่วยให้การจัดการเรียนรู้ประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Jomtraikhup (2020) เรื่องโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ ปัจจัยคัดสรรที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่าการจัดกระบวนการเรียนรู้ เป็นปัจจัยคัดสรรที่ส่งผลทางตรงต่อประสิทธิผลของโรงเรียน และงานวิจัยของ Paewtaku (2019) เรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเป็นเลิศของการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่ากระบวนการเรียนการสอนเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเป็นเลิศของการบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ปัจจัยทางการบริหารด้านกลยุทธ์องค์การส่งผลต่อความเป็นเลิศของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยทางการบริหารด้านกลยุทธ์องค์การส่งผลต่อความเป็นเลิศของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 อาจเป็นเพราะสถานศึกษาแต่ละสถานศึกษาจะต้องมีการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี แผนพัฒนาการจัดการศึกษา แผนกลยุทธ์สถานศึกษา ซึ่งการจัดกิจกรรม/โครงการ รวมถึงการใช้งบประมาณของสถานศึกษา จำเป็นจะต้องมีกลยุทธ์ที่สถานศึกษาได้กำหนดไว้มารองรับในการจัดกิจกรรม/โครงการเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดต่อผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Rueanthong (2012) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความรู้ความสามารถและทักษะในการบริหารจัดการโรงเรียน มีแผนกลยุทธ์ที่จะเป็นเหมือนทิศทางไปสู่เป้าหมายพร้อมด้วยกระบวนการบริหารทรัพยากรบุคคล ซึ่งทำให้ทุกคนทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนซึ่งเป็นเป้าหมายสุดท้ายที่คาดหวังที่จะพัฒนาสู่ความเป็นเลิศได้ นอกจากนี้ผลการวิจัยครั้งนี้ มีความสอดคล้องกับข้อค้นพบจากงานวิจัยของนักวิชาการหลายท่าน เช่นงานวิจัยของ Jaidee (2014) เรื่องรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุขององค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนเอกชน ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบด้านการวางแผนกลยุทธ์ที่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนเอกชน และงานวิจัยของ Donmek (2016) เรื่องการพัฒนาแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาเอกชน ในจังหวัดระยอง ผลการศึกษาพบว่า การวางแผนกลยุทธ์ที่มีอิทธิพลทางตรงต่อผลการดำเนินงานสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาเอกชน ในจังหวัดระยอง

ปัจจัยวัฒนธรรมคุณภาพด้านการทำงานเป็นทีม ส่งผลต่อความเป็นเลิศของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยวัฒนธรรมคุณภาพด้านการทำงานเป็นทีม ส่งผลต่อความเป็นเลิศของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 อาจเป็นเพราะ การทำงานในสถานศึกษาโดยส่วนมากจะมีสมาชิกตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป มาปฏิบัติงานร่วมกัน เพื่อให้จุดมุ่งเป้าหมายที่กำหนดไว้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยที่ครูและบุคลากรทุกคนจะมีบทบาทในการทำงาน การติดต่อสื่อสาร การประสานงาน การตัดสินใจ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น สนับสนุน ช่วยเหลือกัน ใช้ทักษะประสบการณ์ทำงานอย่างเต็มความสามารถ และมีความรับผิดชอบต่อผลของงานที่ได้รับมอบหมายร่วมกัน เพื่อแก้ไขปัญหาต่างๆ และพัฒนาองค์การให้ประสบความสำเร็จ อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูง อีกทั้งยังมีอิทธิพลต่อบรรยากาศการทำงานภายในสถานศึกษาอีกด้วย และยังพัฒนาบุคลากรให้มีสัมพันธ์อันดีต่อกัน สร้างความสามัคคี มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ซึ่งกันและกัน ยอมรับในความแตกต่าง เพื่อลดความขัดแย้งในองค์การ การทำงานมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะส่งผลให้การทำงานบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Kohten (2021) ได้อธิบายความสำคัญของการทำงานเป็นทีมไว้ว่า การทำงานเป็นทีมมีบทบาทอย่างมากต่อสมาชิกและความสำเร็จขององค์การ เนื่องจากบุคคลมีความรู้ ความสามารถแตกต่างกัน ดังนั้น การคิดหรือการตัดสินใจเพียงลำพังย่อมทำให้มีโอกาสเกิดการผิดพลาดสูง การทำงานเป็นทีมจึง ช่วยเปิดโอกาสให้สมาชิกได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน โดยดึงศักยภาพของแต่ละบุคคลมา ใช้ในการปฏิบัติงาน สร้างสรรค์ผลงานที่มีประสิทธิภาพ รวมถึงเป็นการพัฒนาบุคลากรให้มีสัมพันธ์อัน ดีต่อกัน สร้างความสามัคคี มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ซึ่งกันและกัน ยอมรับในความแตกต่าง เพื่อลดความขัดแย้งในองค์การ และส่งเสริมบรรยากาศที่ดีในการทำงาน ซึ่งจะส่งผลให้การทำงานบรรลุตาม เป้าหมายที่กำหนดไว้ร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ

ปัจจัยวัฒนธรรมคุณภาพด้านการสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ส่งผลต่อความเป็นเลิศของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยวัฒนธรรมคุณภาพด้านการสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ส่งผลต่อความเป็นเลิศของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 อาจเป็นเพราะโดนส่วนใหญ่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 เป็นข้าราชการ ซึ่งมีสวัสดิการที่ชัดเจน อีกทั้งในแต่ละปีในทุก ๆ สถานศึกษา มักจะมีนโยบายเกี่ยวกับการยกย่องเชิดชูเกียรติให้แก่ครูและบุคลากรที่มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานที่บรรลุความสำเร็จตามเป้าหมายที่สถานศึกษากำหนดไว้ รวมถึง สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด และกระทรวงศึกษาธิการ ก็จะมีการจัดกิจกรรมยกย่องเชิดชูเกียรติให้อย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับแนวคิดของ Sedair & Kerdtip (2017) ได้อธิบายถึง “การสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน” เป็นการที่สถานศึกษายกย่องและให้รางวัลกับผู้ปฏิบัติงานดีเด่นในด้านต่างๆ มีนโยบายในการยกย่องครูและบุคลากรที่มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานที่บรรลุเป้าหมาย โดยผู้บริหารสถานศึกษาให้เกียรติยกย่องชมเชยด้วยความจริงใจ และให้รางวัลในโอกาสอันควร ส่งเสริมให้ครูและบุคลากร ปฏิบัติงานที่ท้าทายความสามารถ และยังสอดคล้องกับแนวคิดของ นอกจากนี้ผลการวิจัยครั้งนี้ มีความสอดคล้องกับข้อค้นพบจากงานวิจัยของนักวิชาการหลายท่าน เช่น งานวิจัยของ Suekrasae (2013) เรื่อง ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการโรงเรียนเอกชนสู่ความเป็นเลิศ พบว่า การสร้างขวัญกำลังใจและแรงจูงใจแก่ครูเป็น ยุทธศาสตร์ในการการบริหารจัดการโรงเรียนเอกชนสู่ความเป็นเลิศ และงานวิจัยของ Phanomai & Poophaayang (2021) เรื่อง ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

ชัยภูมิ เขต 3 โดยผลการวิจัยพบว่า แรงจูงใจในการปฏิบัติงานส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3

สรุปผล

1. ระดับปัจจัยทางการบริหาร ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยแต่ละด้านมีค่าเฉลี่ยเรียงลำดับจากมากไปน้อยดังนี้ ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ ด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ ด้านกลยุทธ์องค์การ ด้านโครงสร้างการบริหารสถานศึกษา ด้านการจัดการกระบวนการ และด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ตามลำดับ, ระดับปัจจัยวัฒนธรรมคุณภาพ ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเรียงลำดับด้านพบว่ามีค่าเฉลี่ยเรียงลำดับจากมากไปน้อยดังนี้ ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านการพัฒนาบุคลากร และด้านการสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ตามลำดับ และระดับความเป็นเลิศของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยแต่ละด้านมีค่าเฉลี่ยเรียงลำดับจากมากไปน้อยดังนี้ ด้านคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา ด้านคุณภาพการเรียนการสอน ด้านคุณภาพผู้เรียน และด้านคุณภาพการนำ ตามลำดับ

2. ปัจจัยทางการบริหารและปัจจัยวัฒนธรรมคุณภาพสามารถรวมกันพยากรณ์ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ได้ ร้อยละ 72.20 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยปัจจัยทางการบริหารด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ส่งผลต่อความเป็นเลิศของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มากที่สุด รองลงมาคือ ปัจจัยทางการบริหารด้านกลยุทธ์องค์การ ปัจจัยวัฒนธรรมคุณภาพด้านการทำงานเป็นทีม และปัจจัยวัฒนธรรมคุณภาพด้านการสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ

จากการสรุปผลการวิจัยและการอภิปรายผลการวิจัย เรื่อง ปัจจัยทางการบริหารและปัจจัยวัฒนธรรมคุณภาพที่ส่งผลต่อความเป็นเลิศของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ระดับปัจจัยทางการบริหารของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ดังนั้น สำนักงานเขตพื้นที่ฯ ควรพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาในด้านกลยุทธ์องค์การ ด้านโครงสร้างการบริหารสถานศึกษา ด้านการจัดการกระบวนการ และด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง เพื่อให้การบริหารสถานศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น

1.2 จากผลการวิจัยพบว่า ระดับปัจจัยวัฒนธรรมคุณภาพ ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ดังนั้น สำนักงานเขตพื้นที่ฯ ควรพัฒนาและส่งเสริมผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยวัฒนธรรมคุณภาพทั้ง 3 ด้าน กล่าวคือ ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านการพัฒนาบุคลากร และด้านการสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน รวมถึงผู้บริหารสถานศึกษาพัฒนาการปฏิบัติงาน สร้าง

บรรยากาศในการปฏิบัติงาน โดยมุ่งจุดเน้นให้เกิดวัฒนธรรมคุณภาพทั้ง 3 ด้าน เพื่อให้การบริหารสถานศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น

1.3 จากผลการวิจัยพบว่า ระดับความเป็นเลิศของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ดังนั้น สำนักงานเขตพื้นที่ฯ ควรพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับการยกระดับคุณภาพโดยเฉพาะ ด้านคุณภาพผู้เรียน และด้านคุณภาพการนำ ให้เพิ่มมากขึ้น และผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนากิจกรรม/โครงการของสถานศึกษาที่มุ่งเน้นเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และพัฒนาตนเองเพื่อให้เกิดคุณภาพการนำ เพื่อให้เกิดความเป็นเลิศของสถานศึกษา

1.4 จากผลการวิจัยทำให้ทราบถึงปัจจัยทางการบริหารและปัจจัยวัฒนธรรมคุณภาพที่ส่งผลต่อความเป็นเลิศของสถานศึกษา และเป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารสถานศึกษานำไปวางแผนการดำเนินงาน มุ่งพัฒนาปัจจัยทั้ง 4 ด้านนี้ให้เกิดขึ้นภายในสถานศึกษาของตน นอกจากนี้ทางสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 อาจให้ศึกษานิเทศก์ จากสำนักงานเขตพื้นที่ฯ เข้าให้ความรู้ สนับสนุนและร่วมพัฒนาการบริหารสถานศึกษาของแต่ละสถานศึกษา เพื่อให้เกิดความเป็นเลิศของสถานศึกษา

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาปัจจัยด้านอื่น ๆ ที่มีต่อความเป็นเลิศของสถานศึกษา โดยใช้การทำวิจัยแบบผสมวิธี เพื่อให้ได้ผลการศึกษามีความถูกต้องแม่นยำยิ่งขึ้น และควรศึกษาแนวทาง หรือรูปแบบการพัฒนาสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ เพื่อให้สถานศึกษาในสังกัด นำไปปรับใช้ได้อย่างเหมาะสมตามบริบท และศึกษาจากประชากรกลุ่มอื่น ๆ เพิ่มเติมด้วย เพื่อให้ได้ผลการศึกษาที่สามารถนำไปปรับใช้ได้กับทุกสถานศึกษา

องค์ความรู้ใหม่

ในการวางแผนพัฒนาและยกระดับสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับปัจจัยทางการบริหารด้านกลยุทธ์องค์การของสถานศึกษา และการจัดการกระบวนการเรียนรู้ซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อผู้เรียนและแสดงถึงศักยภาพของสถานศึกษา รวมไปถึงการขับเคลื่อนวัฒนธรรมคุณภาพให้เกิดขึ้นในสถานศึกษา โดยเฉพาะด้านการทำงานเป็นทีม และการสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน เนื่องจากวัฒนธรรมคุณภาพเป็นแนวทางปฏิบัติเพื่อให้เกิดคุณภาพ เป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในบุคลากรหรือผู้ปฏิบัติงาน

References

- Arunkittiporn, W. (2018). *Administrative Factor of School Administrators Affecting School Effectiveness Under the Office of Trat Primary Education Service Area*[Master's Thesis, Burapha university]. http://digital_collect.lib.buu.ac.th/dcms/files/58990006.pdf
- Boonklao, P. (2012). *Small School Development Strategy by Using Administrative Factors Affecting the Quality of Learners in the 13th Government Inspectorate*[Doctoral Dissertation, Ramkhamheng University].
- Calman, R.C. (2010). *Exploring the Underlying Traits of High-Performing School*. http://www.eqao.com/Research/pdf/E/ExploringUnderlyingTraits_web.pdf
- Charoenkham, S. (2009). *The Model of Excellence Schools under Bangkok Metropolitan Administration*[Doctoral Dissertation, Silapakorn University].
- Charoensri, S. (2019). Organizational Culture and Organizational Effectiveness of the Police Strategic Office in National Police Office. *Academic Journal of Rattana Bundit University*, 14(2), 17–34.
- Donmek, P. (2016). *The Development of a Causal Relationship Model of the Factors Influencing Performance Excellence of Private School in Rayong Province*[Master's Thesis, Rambhai Barni Rajabhat University].
- Jomtraikhup, R. (2020). *A Causal Relationship Model of Selected Factors Affecting Effectiveness of Secondary Schools in the Northeastern Region*[Doctoral Dissertation, Sakon Nakhon Rajabhat University].
- Jaidee, K. (2014). *The Causal Relationship Model of the Components Influencing the Performance Towards Excellence of Private Schools*[Doctoral Dissertation, Ramkhamhaeng University].
- Kaewkla, S. (2016). *The Relationship Between Charisma Leadership and Quality Culture in Nursing, Phrae Hospital*[Master's Thesis, Naresuan University]. <http://dcms.lib.nu.ac.th/dcms/TDC2561/455/Sasitorn%20Kaewkla.pdf>
- Kohtent, P. (2021). *The Effects of Teamwork, Transformational Leadership, and Perceived Organizational Support on Employee Engagement and Efficiency Performance of Employees of Toyota Nakornthon Co., Ltd.*[Master's Thesis, Silpakorn University].
-

- Kulhakul, W., Kesonpat, P., & Ploydoungrat, J. (2017) Factors Affecting Excellence in World Class Standard School in The Secondary Educational Service Area Office 2. *SWU Educational Administration Journal*, 14(27), 79–87.
<https://ejournals.swu.ac.th/index.php/EAJ/article/view/9808/8348>
- Lekkhongsanthia, P. (2019). *Model of excellence administration under office of the secondary educational service area 3*[Doctoral Dissertation, Burapha University].
- Phanomai, N., & Poophaayang, P. (2021). Administrative Factors Affecting the Effectiveness of the Schools under Chaiyaphum Primary Educational Service Area Office 3. *NEU Academic and Research Journal*, 11(2), 212–225.
- Paewtaku, C. (2019). *Factors Influencing the Excellence of the Administration of Small Primary School under the Office of Primary Educational Service Area in Eastern Region*[Doctoral Dissertation, Burapha University].
- Posawang, N., Surakitbowon, S., Koomkhainam, T., & Sateannoppakao, P. (2019). The Development of a Casual Relationship Model of Factors Affecting Quality Culture of Primary School under the Office of the Basic Education Commission in the North–Eastern Region of Thailand. *SWU Educational Administration Journal*, 16(30), 26–34.
<https://ejournals.swu.ac.th/index.php/EAJ/article/view/11862/9862>
- Pratumpong, W., & Ariratana, W. (2014). Administrative Factors Affecting Effectiveness of Smalls Schools under the Udonthani Primary Educational Service Area Office 3. *Journal of Education Graduate Studies Research, Khon Kaen University*, 8(2), 152–161.
<https://so02.tci-thaijo.org/index.php/EDGKKUJ/article/view/50971/42203>
- Runcharoen, T. (2007). *Professionalism in Educational Organization and Administration in the Era of Educational Reform*. L.T. Press.
- Rueanthong, N. (2012). *The Model of School Administrative Effectiveness*[Doctoral Dissertation, Silpakorn University].
- Sedair, M., & Kerdtip, C. (2019). A Factor Analysis of Quality Culture in Schools Receiving Royal Awards under Basic Education Service Areas in the Three Southern Border Provinces. *Academic Services Journal, Prince of Songkla University*, 28(2), 23–33.
<file:///C:/Users/HP/Downloads/934-4273-1-PB.pdf>
-

- Somapha, D. (2016). Analysis of Administrative Factor and Best Practice for Private Schools Toward the Royal Award Requisition. *Journal of the Association of Researchers*, 21(1), 101–121. <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/jar/article/view/243088/165145>
- Somsri, U. (2017). The Study of School Administration to be Elementary of Schools in La-un District Ranong. In Paper presented at the 8th National and International Research Conference, Suan Sunandha Rajabhat University Bangkok.
- Sripraiwan, R., & Siribanphithak, P. (2013). The Development of Management Strategies Toward Excellence of the Worldclass–Standard Elementary School. *EAU Heritage Journal*, 3(2), 182–194. <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/EAUHJSocSci/article/view/26891/22816>
- Sriwantasakul, S., & Chatruprachewin, C. (2021) A study of quality culture and the guidelines promote quality culture in schools under Phrae primary educational service area office 2. *Journal of MCU Nakhondhat*, 8(1), 118–133. <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/JMND/article/view/249615/168224>
- Suekrasae, T. (2013). *Strategy for the Private School Management to the Excellence*[Doctoral Dissertation, Chiang Mai Rajabhat University].
- Temwong, S., & Thawinkarn, D. (2017). Confirmatory Factor Analysis of Quality Culture in Royal Awarded School, Khon Kaen Province. *Academic Services Journal, Prince of Songkla University*, 28(3), 28–35.
- Thongluea, S. (2016) *Characteristics and Administrative Behaviors of School Administrators Affecting Culture Quality of Schools under Phetchaburi Primary Educational Service Area Office 2*[Master’s Thesis, Phetchaburi Rajabhat University].
- Watawattana, C. (2019). *The Causal Relationship Model of Administration–related Factors Affecting the Excellence of Schools under the Office of the Basic Education Commission in the North–eastern Region of Thailand*[Doctoral Dissertation, Sakon Nakhon Rajabhat University].
- Wongsean, P., & Thawinkarn, D. (2017). Quality Culture Affecting Professional Learning Communities in World–Class Standard Schools under the Secondary Educational Service Area Office 25. *Journal of Roi Et Rajabhat University*, 11(1), 130–138.